

Mottagare
BoverketVår handläggare
Carl-Peter Hedin 010-44 45 050Ert föregående datum
2023-05-04Er beteckning
31/2022

Fortifikationsverkets yttrande över remissen ”Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader”

Inledning

Fortifikationsverket lämnar härmed sitt yttrande på ovanstående remiss från Boverket. Fortifikationsverket har i beredningen av denna remiss samrått med Försvarsmakten.

Yttrande

Generella kommentarer

Fortifikationsverket anser att de föreslagna förändringarna att frångå den tidigare modellen i Boverkets byggregler (BBR), där föreskrifter kompletterades med allmänna råd, till en modell där föreskrifterna uttrycks som funktionskrav tillsammans med preciserade krav i grunden inte är något negativt. Det kommer dock innebära högre kompetenskrav inom specialistområden för projektörer och andra leverantörer samt medföra stora utbildningsinsatser.

Förändringen att byggherrar tillsammans med branschaktörer/leverantörer får ökad frihet att föreslå och driva igenom egna lösningar ger marknadsaktörer en ökad påverkansmöjlighet i dimensioneringen av byggnader för samhällsviktiga verksamheter. Denna potentiella sårbarhet bör utvärderas ur ett säkerhetsskyddsperspektiv för totalförsvaret. Det är Fortifikationsverkets åsikt att innan denna potentiella sårbarhet utvärderats så bör även fortsatt staten, läggt i föreskrifter, fastställa kravnivå utifrån samhällets behov i händelse av kris eller krig.

Fortifikationsverket gör vidare bedömningen att kontrollen av projektering och utförande skulle bli mer komplicerad, tidskrävande och kostsam om de föreslagna förändringarna genomförs.

Logement på militärförläggningar (Kap. 9, s. 232)

I författningskommentarerna till 2 kap 17§ anges att "Utrymmen som ska hänföras till verksamhetsklass 4 är till exempel gästrum i hotell, sovsalar i vandrarhem, bed and breakfast, elevhem och logement på militärförläggningar."

Fortifikationsverket anser att *logement* inte ska ingå i verksamhetsklass 4 av framför allt följande skäl:

- personer som bor (även vid tillfällig förläggning) får lokalkännedom (utbildning innan första övernattnings)
- logement/kaserner har en okomplicerad och likformig utformning
- de boende har god fysisk och psykisk förmåga samt generellt högre utbildningsnivå avseende praktiskt brandskydd än gemene man.

Fortifikationsverket anser att konsekvenserna av den föreslagna förändringen skulle bli mycket omfattande. För att uppfylla de föreslagna kraven skulle betydande renoveringsinvesteringar behöva göras i ett stort antal befintliga logementsbyggnader. Fortifikationsverket kan inte heller utläsa någon specifik motivering till behovet av den föreslagna ändringen och anser därför att den bör tas bort.

Utrymning via fönster (Kap. 9, s. 355)

I föreskriften 7 kap 13§ anges att utrymning via fönster eller motsvarande får tillämpas i verksamhetsklass 1, 3A, 3B och 3C, vilket innebär en förändring gentemot BBR där möjlighet till fönsterutrymning även ges för skolor i verksamhetsklass 2A.

Detta kan få konsekvenser för Fortifikationsverkets om myndighetens utbildningslokaler vid nybyggnad/ombyggnad ska klassas som 2A/2B.

Motivering till detta sägs vara att utrymning via fönster inte går att utforma på ett sätt som gör utrymningsvägen tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga, ej heller för barn i yngre åldrar. Fortifikationsverket har i sak inget att erinra mot dessa syften, men eftersöker förtydligande i regelverket genom antingen:

- stöd i text (2 kap 10§) avseende klassificering av verksamhet som består av utbildning av vuxna personer inom militär verksamhet (med krav på full fysisk rörelseförmåga) som verksamhetsklass 1, eller
- ett tillägg i föreskriften (7 kap 13§) med tillhörande preciserade krav rörande utbildningslokaler för militär verksamhet.

Förkortningen "SÄK"

I listan över förkortningar så förkortas *Förslag till Boverkets föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader (2024:X)* som **SÄK**. Detta är olämpligt då SÄK är en etablerad förkortning av säkerhetsskydd inom projekt och förvaltning. Lämpligare förkortning kan vara **SAB**, i linje med SHB för *Säkerhet i Händelse av Brand i byggnader*.

Brandgasventilation (Kap. 9, s. 399)

I föreskriften 8 kap 11§ anges att samtliga utrymmen (förutom utrymningspassager och tillträdesvägar) i byggnadsklass 1 ska vara utformade med brandgasventilation som aktiveras manuellt. I författningskommentaren står att "föreskriften innebär en kravhöjning för vissa utrymmen, till exempel kontor utan öppningsbara fönster" och att "i dessa fall innebär föreskriften att någon form av öppningsbara luckor eller fönster måste finnas för att säkerställa möjligheten till brandgasventilation".

Fortifikationsverket vill i detta sammanhang påpeka att detta krav kan komma att innebära tekniskt komplicerade och mycket dyra lösningar för byggnader med höga krav på säkerhetsskyddslösningar, inklusive RÖS-skydd m.m. Det bör därför finnas möjlighet till undantag från detta krav för vissa typer av byggnader.

Beslut

Beslut om yttrandet har fattats av chefen för Ledningsstaben Magnus Önnestig efter föredragning av verksamhetskontroller Carl-Peter Hedin.

Magnus Önnestig
Chef Ledningsstaben